

วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและแนวโน้มทางการคลัง ภายใต้การเมืองและ
วิกฤตโรคระบาด: ปัจจัยที่ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ
Analyze macroeconomic conditions and fiscal trends under politics and
Epidemic Crisis: Factors That Cause Economic Growth

ชยพัทธ์ วิปุละ
Chayaphat Wipula
มหาวิทยาลัยยมคร
Magadh University

Received August 17, 2022, Revised September 11, 2022, Accepted October 9, 2022

บทคัดย่อ

เศรษฐกิจมหภาคและแนวโน้มทางการคลัง ภายใต้การเมืองและวิกฤตโรคระบาด เศรษฐกิจไทยในอนาคตอาจอยู่ในภาวะชะลอตัวโดยมีสาเหตุมาจากการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในภาคบริการ การส่งออกสินค้าและบริการและการใช้จ่ายและจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย ที่มีแนวโน้มปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง การที่ธุรกิจจะอยู่ในภาวะรุ่งเรืองหรือตกต่ำ นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและภายนอกแล้วและประสิทธิภาพการบริหารก็มีส่วนอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจหมุนเวียนไปตามวัฏจักรธุรกิจ โดยมีผลประกอบการของธุรกิจและมีส่วนในการช้อนาคของธุรกิจ เมื่อเศรษฐกิจขยายตัว อำนาจซื้อของประชาชนจะสูงขึ้นระยะเวลาดังกล่าวมีการขยายการลงทุนการผลิตและการขายมีปริมาณเพิ่มขึ้นทำให้ระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นได้ของประชากรเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ในภาวะนี้ธุรกิจจะมีสภาพคล่องทางการเงินสูงขึ้น ทำให้ระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นและมีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะเงินเฟ้อ

คำสำคัญ : การคลัง, ภายใต้การเมือง, วิกฤตโรคระบาด

Abstract

Macroeconomic and Fiscal Outlook under Politics and Pandemic Crisis The Thai economy in the future may experience a slowdown due to household consumption in the service sector. Exports of goods and services and expenditures and the number of foreign tourists entering Thailand which tends to continue to decline whether the business will be in a boom or a decline In addition to internal and external factors, management efficiency also plays a large role. Changes in the circular economy according to the business cycle by having business results and taking part in pointing out the future of the business. When the economy grows the purchasing power of the

people will increase. During that period, investment has been expanded; production and sales have increased, causing the price level to increase and the income of the population to increase accordingly. In this condition, businesses will have higher financial liquidity. This causes the price level to increase and is prone to inflation.

Keywords: Fiscal, under politics, pandemic crisis

บทนำ

ภาวะเศรษฐกิจไทยในปัจจุบันมีการหดตัวจากที่ผ่านมา อันเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทบต่อระดับการใช้จ่ายของประชาชนในภาคบริการ คมนาคม ขนส่ง โรงแรม และภัตตาคาร นอกจากนี้ ปัจจัยที่ควรคำนึงถึง ซึ่งมีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจไทยในระยะต่อไป คือ รายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการและจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย โดยปัจจัยดังกล่าวจะขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจโลกและการสร้างความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคในภาคการท่องเที่ยวเป็นหลัก (สำนักงานประมาณการของรัฐบาล: 2564) สำหรับประเด็นด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า เสถียรภาพด้านต่างประเทศยังคงอยู่ในเกณฑ์ดีมีรายได้จากต่างประเทศและเงินสำรองระหว่างประเทศในระดับสูง ในขณะที่เสถียรภาพภายในประเทศ ยังคงอยู่ในภาวะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องติดตามและเฝ้าระวังต่อไป เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อมีค่าเป็นลบ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นสูง และสัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP มีค่าสูงสุดในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา “เศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ - 6.5 ต่อปีและคาดว่าเศรษฐกิจไทยในปี 2564 จะขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปีปรับลดจากการประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากสถานการณ์การระบาดระลอกใหม่ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่เกิดขึ้นในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย อย่างไรก็ตามมาตรการฟื้นฟูและกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐจะมีส่วนช่วยประคับประคองเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัวได้อย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานเศรษฐกิจกระทรวงการคลัง: 2564) โฆษกกระทรวงการคลังได้กล่าวทิ้งท้ายว่า “เศรษฐกิจไทยในปี 2564 จะฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ที่ได้รับปัจจัยสนับสนุนจากความคืบหน้าของวัคซีนและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในหลายประเทศ อย่างไรก็ตาม การประมาณการเศรษฐกิจไทยจำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยเสี่ยงที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ 1) การควบคุมการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 2) ความสำเร็จในการฉีดวัคซีนของประเทศต่าง ๆ และ 3) นโยบายทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศเศรษฐกิจหลักและความผันผวนของเงินลงทุนระหว่างประเทศ ทั้งนี้กระทรวงการคลังมั่นใจว่าประเทศไทยมีพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง และมีฐานะการคลังที่มีความมั่นคงและมีสภาพคล่องเพียงพอต่อการดำเนินงาน

นโยบายของรัฐบาล ทำให้กระทรวงการคลังมีความพร้อมที่จะดาเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศในระยะต่อไป

ปัจจัยที่ทำให้อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจประเทศไทยในปี 2564 กระทรวงการคลังกล่าวว่า “เศรษฐกิจไทยจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.8 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.3 ถึง ปรับลดจากการคาดการณ์การประมาณการครั้งก่อน เนื่องจากสถานการณ์ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ระบาดในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจของไทย การเดินทางระหว่างประเทศ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ทำให้คาดการณ์ว่านักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2564 จะลดลงอย่างไรก็ตามมีสัญญาณบวกจากการได้รับวัคซีนของประชากรในประเทศต่าง ๆ ในระยะต่อไป ประกอบกับภาครัฐได้ดาเนินมาตรการทางการคลังเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสนับสนุนการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ อาทิ โครงการคนละครึ่งโครงการเราชนะ และมาตรการด้านการเงินเพื่อดูแลและเยียวยาผลกระทบจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผ่านสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ ประกอบกับคาดว่าจะมีการเบิกจ่ายเงินจากพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังเงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวาและฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 ในส่วนที่เหลืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยกระตุ้นการบริโภคและการจ้างงานให้เพิ่มสูงขึ้น โดยคาดว่าจะการบริโภคภาคเอกชนและการ

เศรษฐกิจไทยปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.4 ต่อปี จากการฟื้นตัวของภาคการบริโภคภาคเอกชนและภาคการท่องเที่ยว ขณะที่เศรษฐกิจไทยปี 2566 คาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.8 ต่อปี จากการฟื้นตัวต่อเนื่องของภาคการท่องเที่ยวและสถานการณ์เงินเฟ้อที่คลี่คลายลง อย่างไรก็ตามยังต้องติดตามแนวโน้มการชะลอตัวของเศรษฐกิจและนโยบายการเงินที่เข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลักอย่างใกล้ชิด สำหรับในปี 2566 กระทรวงการคลังคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.8 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.8 ถึง 4.8) โดยได้แรงสนับสนุนจากการฟื้นตัวจากภาคการท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชีย ยุโรป และอเมริกา โดยคาดว่าในปี 2566 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทยจำนวน 21.5 ล้านคน ขยายตัวที่ร้อยละ 109 ต่อปี ส่งผลให้รายได้จากภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการที่เกี่ยวข้องเพิ่มสูงขึ้น และสนับสนุนให้การบริโภคภาคเอกชนขยายตัวได้ต่อเนื่องที่ร้อยละ 3.2 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.2 ถึง 4.2) ขณะที่การส่งออกสินค้ามีแนวโน้มชะลอลงตามอุปสงค์ในตลาดโลกและเศรษฐกิจประเทศคู่ค้า โดยคาดว่าจะการส่งออกสินค้าจะขยายตัวที่ร้อยละ 2.5 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.5 ถึง 3.5) รวมถึงการลงทุนภาคเอกชนจะขยายตัวที่ร้อยละ 3.7 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.7 ถึง 4.7) จากการลงทุนในเครื่องมือเครื่องจักรและการก่อสร้างที่เพิ่มขึ้น (กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการ

คลัง: 2565) ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 6.2 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 5.7 ถึง 6.7) จากสถานการณ์ราคาพลังงานและปัญหาห่วงโซ่อุปทานที่ทยอยคลี่คลาย อีกทั้งภาครัฐยังได้ดำเนินมาตรการดูแลค่าครองชีพให้แก่ภาคประชาชน ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อในช่วงที่เหลือของปี 2565 มีแนวโน้มชะลอลง ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุล -13.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ -2.7 ของ GDP (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -3.2 ถึง -2.2 ของ GDP) จากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นสำคัญ “วิกฤติในปัจจุบันเป็นแรงผลักดันที่สำคัญเพื่อให้เกิดการปฏิรูปเชิงโครงสร้าง โดยการปรับปรุงคุณภาพและการจัดสรรการใช้จ่ายภาครัฐ รวมทั้งเพิ่มการจัดเก็บรายได้ที่ต่ำตามโครงสร้างเศรษฐกิจ” (นิษฐา คงรักเกียรติยศ: 2565) เกียรติพงศ์ อริยปรัชญา นักเศรษฐศาสตร์อาวุโสประจำประเทศไทย ธนาคารโลก กล่าว “เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการใช้จ่าย ในขณะที่ยังมีความจำเป็นต้องปรับปรุงผลกระทบของนโยบายการคลังในด้านการกระจายความเท่าเทียม และการเพิ่มศักยภาพทางการคลัง ดังนั้น การใช้จ่ายภาครัฐที่มีประสิทธิภาพและตรงกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งความพยายามในการเพิ่มการจัดเก็บรายได้ จึงเป็นสิ่งที่ภาครัฐจำเป็นต้องดำเนินการ”

มหภาคและแนวโน้มทางการคลัง

ในทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดย GDP ซึ่งเป็นมูลค่าสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นในประเทศ และเป็นตัวชี้วัดขนาดของระบบเศรษฐกิจมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 10.808 ล้านล้านบาทในปี 2553 เป็น 15.703 ล้านล้านบาทในปี 2563 ทั้งนี้ มูลค่า GDP ปี 2563 ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ (สำนักงบประมาณของรัฐบาล: 2564)

- 1) การใช้จ่ายภาครัฐเร็ว จำนวน 8.303 ล้านล้านบาท
- 2) การลงทุนภาคเอกชน จำนวน 2.609 ล้านล้านบาท
- 3) การใช้จ่ายภาครัฐทั้งรายจ่ายเพื่อการบริโภคและการลงทุน จำนวน 3.789 ล้านล้านบาท
- 4) การส่งออกสินค้าและบริการสุทธิ จำนวน 0.774 ล้านล้านบาท

ภาวะเศรษฐกิจด้านอุปสงค์

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจด้านอุปสงค์หรือความต้องการใช้จ่ายสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้นในประเทศจะใช้ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการอุปโภคและบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชน และการส่งออกสินค้าและบริการ ทั้งนี้ ข้อมูลดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนนำเสนอตามแผนภาพที่ 1.3 ซึ่งคำนวณจากการใช้จ่ายสินค้าไม่คงทน สินค้าคงทน สินค้าคงทน ภาคบริการ และนักท่องเที่ยวต่างชาติ พบว่า การอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนมีแนวโน้มปรับเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ปี 2559 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งที่ 1 ที่เกิดขึ้นในเดือนมีนาคม 2563 ทำให้ระดับการอุปโภคบริโภคปรับลดลงมากในระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2563 และ

ปรับเข้าสู่ระดับเดิมก่อนการแพร่ระบาดได้ในเดือนกันยายน- พฤศจิกายน 2563 อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งที่ 2 ในเดือนธันวาคม 2563 ทำให้ระดับการอุปโภคและบริโภคของประชาชนปรับลดลงเล็กน้อยในเดือนธันวาคม 2563 – กุมภาพันธ์ 2564 และเมื่อพิจารณาข้อมูลในรูปแบบอัตราการเปลี่ยนแปลง พบว่า อัตราการเปลี่ยนแปลงของดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนในช่วงปลายปี 2563 – ต้นปี 2564 มีแนวโน้มปรับลดลงเมื่อเทียบกับข้อมูลในปี 2561 – 2562 ซึ่งอาจส่งผลต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในระยะต่อไป เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของดัชนีการลงทุนของภาคเอกชน ได้แก่ (สำนักงบประมาณของรัฐบาล: 2564)

- 1) การจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในประเทศ
- 2) การนำเข้าสินค้าทุน
- 3) ปริมาณการจำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์ในประเทศ
- 4) ยอดจดทะเบียนยานยนต์ใหม่

การนำเข้าสินค้าทุน ปริมาณการจำหน่ายเครื่องจักรและอุปกรณ์ในประเทศ และยอดจดทะเบียนยานยนต์ใหม่ มีแนวโน้มการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชน ในขณะที่การจำหน่ายวัสดุก่อสร้างในประเทศปรับลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา สำหรับความเชื่อมั่นของนักธุรกิจนั้น พบว่า ดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจมีแนวโน้มปรับลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2561 โดยปรับลดลงมากในระหว่างเดือนเมษายน – พฤษภาคม 2563 และแม้ว่าดัชนีดังกล่าวจะเริ่มปรับตัวสูงขึ้นในเดือนธันวาคม 2563 เป็นต้นมา แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าข้อมูลในปี 2561 – 2562 สำหรับการส่งออกสินค้าและบริการ พบว่า มูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการมีแนวโน้มชะลอตัวอย่างมากนับตั้งแต่ปี 2562 เป็นต้นมา โดยมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการมีอัตราการขยายตัวเท่ากับ ร้อยละ -5.31 และ -19.66 ในปี 2562 และ 2563 นอกจากนี้ การแพร่ระบาดของของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยปรับลดลงมากนับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2563 เป็นต้นมา ซึ่งแนวโน้มดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อรายได้จากการส่งออกสินค้าและบริการ รวมทั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจของประเทศไทยในที่สุด

ภาวะเศรษฐกิจด้านอุปทาน

การพิจารณาข้อมูลด้านอุปทานจะเกี่ยวข้องกับระดับการผลิตของภาคอุตสาหกรรม อัตราการใช้กำลังการผลิตตลาดแรงงาน และค่าจ้าง ทั้งนี้ หากเศรษฐกิจไทยขยายตัวดี รายได้และความต้องการใช้จ่ายของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น จะส่งผลให้การผลิตสินค้าและบริการรวมทั้งการใช้กำลังการผลิตเพิ่มสูงขึ้น และทำให้ความต้องการจ้างแรงงานและค่าจ้างแรงงานปรับเพิ่มขึ้นในที่สุด ทั้งนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในเดือนตุลาคม 2563 – กุมภาพันธ์ 2564 ปรับเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจนจากเดือนเมษายน – มิถุนายน 2563 ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ครั้งที่ 1 ซึ่งอาจเป็นเพราะการดำเนินมาตรการภาครัฐ เพื่อกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศและความต้องการเพิ่มสต็อกสินค้าของผู้ผลิต อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์

แนวโน้มในระยะหลายปีที่ผ่านมา ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมมีแนวโน้มปรับลดลงอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาข้อมูลอัตราการใช้กำลังการผลิตในภาคอุตสาหกรรม รายละเอียดตามแผนภาพที่ เมื่อพิจารณาข้อมูลในตลาดแรงงาน ประกอบด้วย ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยภาคเกษตรกรรม และภาคนอก ด้านภาคการเกษตรกรรม ค่าจ้างแรงงานมีแนวโน้มปรับเพิ่มสูงขึ้นอย่างไรก็ดี คณะผู้ศึกษาได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเกี่ยวกับระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงของ GDP ณ ราคาตลาด และตัวแปรในตลาดแรงงาน ได้แก่ อัตราการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยภาคเกษตรกรรม และอัตราการเปลี่ยนแปลงค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยภาคนอกเกษตรกรรม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ตัวแปรระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและตลาดแรงงานมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียง 0.33 – 0.38 เท่านั้น ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจในระยะที่ผ่านมา อาจไม่ส่งผลให้เกิดความคึกคักในตลาดแรงงานและค่าจ้างแรงงานอย่างเต็มที่

ในด้านเสถียรภาพภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะอยู่ที่ร้อยละ 2.9 ต่อปี (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 1.9 ถึง 3.9) ปรับลดลงตามราคาพลังงาน ขณะที่เสถียรภาพภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะกลับมาเกินดุล 5.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.1 ของ GDP (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 0.1 ถึง 2.1 ของ GDP)

ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจในระยะสั้นและศักยภาพการเจริญเติบโตในระยะยาวประกอบด้วย

1) การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เริ่มขึ้นในเดือนมีนาคม 2563 จนถึงปัจจุบันส่งผลให้ระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจลดลงมาก ภาคบริการและการท่องเที่ยวได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง การเปิดกิจการใหม่มีแนวโน้มลดลง วิสาหกิจในระดับต่าง ๆ ประสบปัญหาสภาพคล่องทางการเงินและอาจทำให้หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสถาบันการเงินเพิ่มสูงขึ้น ในขณะเดียวกัน ภาคครัวเรือนจะมีความเปราะบางทางการเงินเพิ่มขึ้น หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้นสูง ซึ่งจะกระทบต่อระดับการบริโภคอุปโภคและการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป

2) การดำเนินนโยบายของประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกา พบว่า การเพิ่มอัตราภาษีและค่าแรงขั้นต่ำในสหรัฐอเมริกาอาจส่งผลให้บริษัทขนาดใหญ่ย้ายฐานการผลิตและเคลื่อนย้ายเงินทุนออกจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นโอกาสของประเทศไทย ในขณะเดียวกัน การดำเนินนโยบายการค้าระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ที่มีความแน่นอนและคาดการณ์ได้มากขึ้น จะส่งผลดีต่อเสถียรภาพการลงทุนระหว่างประเทศ อย่างไรก็ดี การเป็นคู่แข่งระหว่างสหรัฐอเมริกาและจีนยังคงมีอยู่ และ

สหรัฐอเมริกาจะลดการพึ่งพาเงินในด้านการผลิตสินค้า โดยจะมีการย้ายฐานการผลิตของบริษัท
สหรัฐอเมริกาออกจากประเทศจีน กระทบต่อห่วงโซ่การผลิตโลก

3) ความสามารถในการดึงดูดการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของประเทศไทย พบว่า มูลค่า
การลงทุนดังกล่าวของประเทศไทย มีค่าน้อยกว่าประเทศอาเซียน ที่มีระดับการพัฒนาเศรษฐกิจ
ใกล้เคียงกัน อาทิ อินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม และฟิลิปปินส์โดยประเด็นที่ควรคำนึงถึง คือ
ประเทศไทยมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจต่ำกว่าประเทศอื่นในอาเซียน สะท้อนถึงขนาดของตลาด
สินค้าและบริการภายในประเทศ ที่ขยายตัวต่ำกว่าโดยเปรียบเทียบ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีการ
จัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีล่าช้ากว่า ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนต่างประเทศพิจารณาย้ายฐานการผลิตหรือ
เลือกลงทุนในประเทศอื่นแทน

เศรษฐกิจไทยในไตรมาส 4/2565 ขยายตัวต่ำกว่าคาดที่ 1.4% YoY ส่งผลให้ทั้งปี 2565
เศรษฐกิจไทยขยายตัวเพียง 2.6% YoY ต่ำกว่าคาดการณ์ที่ 3.2% YoY ทั้งนี้ ตัวเลข GDP ของไทยใน
ไตรมาส 4/2565 มีปัจจัยกดดันหลักมาจากส่งออกสินค้าที่หดตัวถึง -10.5% YoY ตามการโรมเมนตัม
เศรษฐกิจโลกที่ชะลอตัว นอกจากนี้ การบริโภคภาครัฐก็หดตัวลงอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่การลงทุน
ภาครัฐก็ขยายตัวต่ำกว่าคาด เนื่องจากการใช้จ่ายและลงทุนที่เกี่ยวข้องกับโควิดนั้นลดลงอย่างมาก
ประกอบกับอัตราการเบิกจ่ายนั้นแม้จะสูงกว่าในไตรมาสก่อนหน้าแต่ก็ต่ำกว่าไตรมาสเดียวกันของปี
ก่อนหน้า ขณะที่ ในด้านปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยในไตรมาส 4/2565 การฟื้นตัวอย่างต่อเนื่องของ
ภาคการท่องเที่ยวส่งผลให้การส่งออกในภาคบริการนั้นขยายตัวในอัตราที่เร่งขึ้นที่ 94.6% YoY ซึ่งการ
ฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวก็ได้ส่งผลต่อเนื่องไปยังการจ้างงาน รวมถึงการบริโภคเอกชนที่ยัง
ขยายตัวได้ดีที่ 5.7% YoY ในไตรมาส 4/2565 แม้จะชะลอตัวจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวได้ถึง
9.1% (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย: 2565) สำหรับแนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี 2566 ศูนย์วิจัยกสิกรไทยยังคง
ประมาณการเศรษฐกิจไทยที่ 3.7% ซึ่งสูงกว่าประมาณการของสภาพัฒน์ที่ 2.7-3.7% (ค่ากลางอยู่ที่
3.2%) จากแรงหนุนของภาคการท่องเที่ยวที่ยังคงจะเป็นขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจไทยต่อเนื่องไปใน
ปีนี้ แม้การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกอาจกดดันการส่งออกไทยให้หดตัวเล็กน้อยในปีนี้อย่างไรก็ดี
ศูนย์วิจัยกสิกรไทยมองว่าเศรษฐกิจโลกอาจไม่ชะลอตัวลงแรงอย่างที่เคยคาดการณ์ไว้ เนื่องจากการเปิด
ประเทศของจีนคงส่งผลให้เศรษฐกิจจีนขยายตัวในอัตราที่สูงขึ้น ซึ่งคงส่งผลบวกต่อไปยังการค้าและ
เศรษฐกิจโลกโดยรวม ขณะที่เศรษฐกิจสหรัฐฯ แม้จะเริ่มส่งสัญญาณชะลอตัวลงแต่ตัวเลขตลาดแรงงาน
และยอดค้าปลีกล่าสุดยังคงสะท้อนว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ ยังมีความแข็งแกร่ง ซึ่งอาจส่งผลให้การเข้าสู่
ภาวะถดถอยทางเทคนิคของเศรษฐกิจสหรัฐฯ นั้นล่าช้าออกไปจากเดิม

นโยบายการเงินจะใช้เวลาถึงประมาณ 6-8 ไตรมาสกว่าจะส่งผลเต็มที่ต่อเศรษฐกิจ การ
พยากรณ์เศรษฐกิจจึงเริ่มต้นจากการประมวลภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อสร้างข้อสมมติตัวเลขที่
สำคัญต่าง ๆ ในช่วง 8 ไตรมาสข้างหน้า เช่น ราคาน้ำมันดิบดูไบ เพราะราคาน้ำมันดิบดูไบจะเป็น
ตัวกำหนดต้นทุนที่สำคัญของสินค้าในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลโดยตรงกับอัตราเงินเฟ้อ และการเติบโต

ของเศรษฐกิจไทย เป็นต้น จากนั้นนำตัวเลขข้อสมมติต่าง ๆ มาใส่ในแบบจำลองทางเศรษฐกิจเพื่อคำนวณหาตัวเลขเศรษฐกิจที่สำคัญใน 8 ไตรมาสข้างหน้า ในบริบทที่เศรษฐกิจเผชิญความไม่แน่นอนสูง ธปท. ยังมีการวิเคราะห์ฉากทัศน์ของอนาคตในหลายกรณี (scenario analysis) เพื่อให้สามารถมองไปข้างหน้าได้อย่างครอบคลุมและรอบคอบ อันจะทำให้สามารถเตรียมนโยบายรองรับกรณีต่าง ๆ และออกมาตรการได้อย่างทันการณ์ โฆษกกระทรวงการคลังได้กล่าวทิ้งท้ายว่า สำหรับปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย (สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง: 2564) ที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิดมีทั้งปัจจัยสนับสนุน อาทิ ภาคการท่องเที่ยวที่มีโอกาสที่จะฟื้นตัวได้สูงกว่าที่คาดการณ์ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวจีนที่อาจเข้ามาท่องเที่ยวได้เร็วกว่าที่คาดการณ์ ตามแนวทางการเปิดประเทศและผ่อนคลายมาตรการจำกัดการเดินทาง รวมทั้งนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของไทย และปัจจัยเสี่ยง อาทิ การดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดของประเทศคู่ค้าหลัก โดยเฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป ที่มีแนวโน้มปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยนโยบายหลังจากที่เผชิญกับสถานการณ์เงินเฟ้อที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก และความเสี่ยงทางภูมิรัฐศาสตร์โลกในภูมิภาคต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านพลังงานและด้านอาหาร และกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานของโลก

บทสรุป

การวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศจากข้อมูลด้านอุปสงค์ ในปี 2565 ระดับการอุปโภคบริโภคของภาคครัวเรือนและการลงทุนของภาคเอกชน ได้ปรับเพิ่มขึ้นไปสู่ระดับเดียวกับช่วงก่อนการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แล้ว แต่อัตราการขยายตัวของระดับการอุปโภคบริโภคกลับมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้ เมื่อนำข้อมูลในประเด็นดังกล่าวไปวิเคราะห์ร่วมกับการปรับลดลงของมูลค่าการส่งออกสินค้าและบริการและจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยแล้ว อาจแสดงให้เห็นได้ว่า เศรษฐกิจไทยในอนาคตอาจอยู่ในภาวะชะลอตัวโดยมีสาเหตุมาจากการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในภาคบริการ การส่งออกสินค้าและบริการและการใช้จ่ายและจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทย ที่มีแนวโน้มปรับลดลงอย่างต่อเนื่อง การที่ธุรกิจจะอยู่ในภาวะรุ่งเรืองหรือตกต่ำ นอกจากจะขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในและภายนอกแล้วและประสิทธิภาพการบริหารก็มีส่วนอย่างมาก การเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจหมุนเวียนไปตามวัฏจักรธุรกิจ โดยมีผลประกอบการของธุรกิจและมีส่วนในการช้อนาคตของธุรกิจ เมื่อเศรษฐกิจขยายตัว อำนาจซื้อของประชาชนจะสูงขึ้น ระยะเวลาดังกล่าวมีการขยายการลงทุนการผลิตและการขายมีปริมาณเพิ่มขึ้นทำให้ระดับราคาเพิ่มสูงขึ้นรายได้ของประชากรเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ในภาวะนี้ธุรกิจจะมีสภาพคล่องทางการเงินสูงขึ้น ทำให้ระดับราคาเพิ่มสูงและมีแนวโน้มที่จะเกิดภาวะเงินเฟ้อ

References

- กองนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง. (2565). ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2565 และ 2566. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงการคลัง.
- ชินชัฐา คงรักเกียรติยศ. (2565). รายงานตามติดเศรษฐกิจไทย. www.worldbank.org/th/new.
- สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (2564). รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563 และ 2564. กรุงเทพมหานคร. กระทรวงการคลัง.
- สำนักงบประมาณของรัฐสภา. (2564). ภาวะเศรษฐกิจมหภาคและประมาณการฐานะทางการคลัง. กรุงเทพมหานคร. สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2565) เศรษฐกิจไทยไตรมาส 4/2565. www.kasikornresearch.com.

